

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 564/2012-48

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. mája 2013 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Petra Brňáka a Marianny Mochnáčovej o sťažnosti Ing. M. Ch., P., zastúpeného advokátkou JUDr. L. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 16 CoD/66/2011 z 29. júna 2012 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. M. Ch. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 16 CoD/66/2011 a jeho uznesením z 29. júna 2012 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 16 CoD/66/2011 z 29. júna 2012 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť Ing. M. Ch. trovy právneho zastúpenia v sume 323,50 € (slovom tristo dvadsať tri eur a päťdesiat centov) na účet jeho právnej zástupkyne, advokátky JUDr. L. K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti Ing. M.Ch. vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 564/2012-25 z 28. novembra 2012 podľa ustanovenia § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť Ing. M. Ch. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 CoD/66/2011 a jeho uznesením z 29. júna 2012.

2. Sťažovateľ je spolu so svojím bratom V. Ch. dedičom po poručiteľovi Ing. L. Ch., otcovi oboch dedičov. Okresný súd Pezinok (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 14 D 130/2010-76 z 25. mája 2011 určil čistú hodnotu majetku poručiteľa, potvrdil vecný rozsah dedičstva, určil dedičov a ich podiel na dedičstve a tiež vyporiadal dedičstvo medzi nimi. O odvolaní sťažovateľa zo 14. júla 2011 rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 16 CoD/66/2011 z 29. júna 2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť 14. augusta 2012.

3. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že

a) „... v konaní pred súdom prvého stupňa a následne aj v odvolacom konaní navrhol započítanie darov, ktoré porúčiteľ poskytol druhému dedičovi – V. Ch. počas života, na dedičský podiel V. Ch., podľa ust. § 484 Občianskeho zákonníka.

Prvostupňový ani odvolací súd sa však otázkou započítania podľa ust. § 484 Občianskeho zákonníka vôbec nezaoberali a nepostupovali v súlade s ust. § 484 Občianskeho zákonníka, čím porušili právo Sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie a právo na súdnu ochranu. Sťažovateľ bol rozhodnutím súdu ukrátený o právo nadobúdať majetok v súlade so zákonom, keď napriek nespornému darovaniu zo strany porúčiteľa v prospech druhého dediča V. Ch., súd tieto dary do jeho podielu nezapočítal a Sťažovateľovi priznal menej, ako mu prináleží zo zákona.“

b) „Odvolací súd doplnil dokazovanie pripojením spisu dedičského konania po nebohej matke účastníkov konania K. Ch..., zomrelej..., vedené na Okresnom súde... pod sp. zn. 13 D/236/2010 (vec prejednávaná tým istým súdnym komisárom), ktoré ešte nie je právoplatne skončené. V tomto konaní podal Sťažovateľ obdobné odvolanie ako aj v predmetnom dedičskom konaní po otcovi (obe dedičské konania prejednával ten istý súdny komisár), pričom odvolací súd uznesením zo dňa 30. 11. 2011, sp. zn. 13 CoD/36/2011, napadnuté uznesenie prvostupňového súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.“

c) Sťažovateľ v súvislosti s tým zdôraznil, že „V dedičskom konaní napadnutom touto sťažnosťou sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru uvedeného v rozhodnutí zo dňa 30. 11. 2011, sp. zn. 13 CoD/36/2011, a prvostupňové rozhodnutie potvrdil.“

4. Sťažovateľ krajskému súdu vytýka, že ako odvolací súd „... nedostatočne zistil skutkový stav veci, keď dôkazy predložené Sťažovateľom v odvolacom konaní vyhodnotil v neprospech Sťažovateľa a to len z toho dôvodu, že ich Sťažovateľ preukázateľne predložil až v odvolacom konaní. Odvolací súd sa bez ďalšieho doplnenia dokazovania stotožnil s vyjadrením druhého dediča V. Ch., ktorý svoje tvrdenie ničím nepreukázal... Skutočnosti namietané sťažovateľom posudzoval len povrchno a predloženým dôkazom nevenoval náležitú pozornosť.“

5. Zo skutočností uvedených v bodoch 3 a 4 je možné súhrnne konštatovať, že sťažovateľ v sťažnosti napáda postup v jeho dedičskej veci konajúcich všeobecných súdov, najmä skutočnosť, že sa nezaoberali „otázkou započítania podľa ust. § 484 Občianskeho zákonníka... keď napriek nespornému darovaniu zo strany poručiteľa v prospech druhého dediča... tieto dary do jeho podielu nezapočítali“. Krajskému súdu vyčíta najmä, že „v konaní napadnutom touto sťažnosťou sa však... odchytil od právneho názoru uvedeného v rozhodnutí... sp. zn. 13 CoD/36/2011 (týkajúceho sa analogickej veci, pozn.)... pričom dôvod odchylenia... nie je v odôvodnení odvolacieho rozhodnutia uvedený.“.

6. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že

„i) Základné právo Sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a základné právo Sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR Uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. 06. 2012, v konaní vedenom pod sp. zn.: 16 CoD/66/2011, porušené bolo.

ii) Ústavný súd Uznesenie Krajského súdu... zo dňa 29. 06. 2012, sp. zn.: 16 CoD/66/2011 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

iii) Ústavný súd priznáva Sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 323,50 €, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť na účet advokátke JUDr. L. K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“.

7. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: za krajský súd jeho predseda listom č. Spr. 3661/12 z 9. januára 2013 a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu krajského súdu listom zo 7. februára 2013.

7.1 Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení okrem iného uviedol:

«... Sťažovateľ dôvodil, že od samého začiatku dedičského konania žiadal započítať do dedičského podielu jeho brata všetko, čo dostal od poručiteľa bezplatne podľa

ustanovenia § 484 Občianskeho zákonníka, že mu nebolo dané zákonné poučenie. Z obsahu spisu to však nevyplýva napriek tomu, že so súdom, aj v obsadení súdnym komisárom (stanovenie § 38 O. s. p.) riadne komunikoval (č. l. 41, 72 spisu). Osobitne z č. l. 72 spisu (zápisnica o prejednaní dedičstva dňa 14. 04. 2011) vyplýva, že súdny komisár dal obom dedičom zákonné poučenie podľa ustanovenia § 463 až § 467, § 469, § 484 Občianskeho zákonníka, že dedičia „vyhlásili, že dedičstvo neodmietajú, sú spôsobilí dediť a že započítanie na dedičský podiel neprichádza do úvahy.“ Ku všeobecnej a čistej hodnote dedičstva, ku spôsobu vyporiadania dedičstva, tiež osobitne ohľadne poľnohospodárskej pôdy, dedičia nemali žiadne námietky; sťažovateľ tiež nedôvodil, žeby porúčiteľ vlastnil aj iný majetok, ako bol uvedený v súpise majetku, nemal návrhy na doplnenie dokazovania. Následne na to súd prvého stupňa rozhodol napadnutým uznesením. Sťažovateľ až v odvolaní proti nemu namietal, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu, nedostatočne zistil skutkový stav veci, neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, Súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V odvolaní uvádzal len to, čo druhý dedič získal od porúčiteľa za života porúčiteľa, tiež od jeho manželky, nad rámec obvyklého darovania, čo aj preukázal fotokópiami listín (č. l. 92 a nasl. spisu); ale už netvrdil, a teda ani nepreukázal, či sám sťažovateľ získal, a čo konkrétne získal, bezplatne od porúčiteľa...

Z toho všetkého vyplýva, že nebol daný postup súdu podľa ustanovenia § 484 Občianskeho zákonníka. Nebolo preukázané, žeby brat sťažovateľa V. Ch. od porúčiteľa získal niečo bezodplatne, čo by presiahlo rámec obvyklého darovania, žeby bol sám sťažovateľ v tomto smere porúčiteľom znevýhodnený...

Právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie nebolo porušené, nebolo mu odopreté právo na súdnu ochranu, ale ani právo vlastniť majetok...

Mám za to, že uznesenie odvolacieho súdu splňa všetky náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 167 ods. 2, § 157 O. s. p.; v podrobnostiach odkazujem na dané uznesenie odvolacieho súdu. Nie je arbitrárne, z hľadiska zákonnej požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je plne akceptovateľné, nesignalizuje možnosť porušenia procesných práv sťažovateľa... Za jednoznačne nenáležité odvolací súd považuje tvrdenie sťažovateľa,

že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, že bolo porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie, súdnu ochranu a právo vlastníť majetok.

Súd vec prejednal nezávisle, nestranne, právu sťažovateľa bola poskytnutá ochrana v medziach zákonov. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo stany odvolacieho súdu bola v súlade s účelom základného práva účastníkov, teda aj sťažovateľa, na súdnu ochranu.

Odvolací súd považuje za nenáležitú aj ďalšiu námietku sťažovateľa spočívajúcu v tom, že sa odchyľil od právneho názoru odvolacieho súdu, vysloveného vo veci vedenej pod sp. zn. 13 CoD 36/2011 (o prejednanie dedičstva po manželke poručiteľa a matke účastníkov konania: K. Ch., rodená B., narodená..., zomrela dňa...; vedená na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 13 D 236/2010). Ide o samostatné súdne konanie, ktoré v čase rozhodovania súdu v sťažnosťou namietanej veci nebolo právoplatne skončené.

Sťažnosť sťažovateľa je preto neopodstatnená...

Na základe týchto skutočností, Vám súčasne oznamujem, že Krajský súd... netrvá na ústnom prerokovaní veci pred ÚS SR.»

7.2 K vyjadreniu predsedu krajského súdu predložila právna zástupkyňa sťažovateľa toto stanovisko:

«Sťažovateľ... v odvolaní voči rozhodnutiu Prvostupňového súdu namietal, že bol nesprávne poučený a na preukázanie skutočností, že v danom prípade započítanie na dedičský podiel v zmysle ust. § 484 Občianskeho zákonníka prichádza do úvahy, predložil dostatok listinných dôkazov. Navyše, medzi Sťažovateľom a druhým dedičom V. Ch. ani nie je sporné, že poručiteľ poskytol V. Ch. viaceré hodnotné dary. Túto skutočnosť V. Ch. potvrdzuje vo vyjadrení k odvolaniu...

Odvolací súd, rovnako ako v konaní o odvolaní Sťažovateľa, sp. zn. 16 CoD/66/2011, tak aj vo svojom vyjadrení k sťažnosti, ignoruje Sťažovateľom predložené listinné dôkazy preukazujúce darovanie viacerých finančných čiastok a práv, ktoré mali počas života darovať V. Ch. rodičia, teda aj poručiteľ...

Odvolací súd konštatuje, že nebol daný postup súdu podľa ust. § 484 Občianskeho zákonníka... Týmto rozhodnutím Odvolací súd zmenšil majetok Sťažovateľa a znevýhodnil ho oproti druhému dedičovi.

Odvolací súd namiesto toho, aby vrátil vec prvostupňovému konaniu na ďalšie konanie a doplnenie dokazovania o podstatné skutočnosti a teda riadne zistenie skutkového stavu, na základe ktorého by mohol súd kvalifikovane rozhodnúť, konštatuje, že nebol daný postup súdu podľa ust. § 484 Občianskeho zákonníka...

Sťažovateľ je presvedčený, že rozhodnutie Odvolacieho súdu bolo arbitrárne, a to i napriek tomu, že Odvolací súd ho považuje za akceptovateľné z hľadiska zákonnej požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia a je toho názoru, že nesignalizuje možnosť porušenia procesných práv Sťažovateľa...

Odvolací súd sa v rozhodnutí napadnutom sťažnosťou s argumentmi Sťažovateľa majúcími pre vec podstatný význam vôbec nevysporiadal...

Sťažovateľ považuje za nedostatočné a nesprávne vyjadrenie Odvolacieho súdu k námietke Sťažovateľa, že rozhodnutím Odvolacieho súdu bol porušený princíp právnej istoty, ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. Odvolací súd k uvedenému iba konštatuje, že konanie sp. zn. 13 CoD 36/2011 (na ktoré Sťažovateľ poukazoval v sťažnosti) je samostatné súdne konanie, ktoré v čase rozhodovania Odvolacieho súdu nebolo právoplatne skončené. Rozhodnutie, na ktoré Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazoval – konkrétne Uznesenie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 13 CoD/36/2011, bolo vydané dňa 30. 11. 2011 a nebolo voči nemu prípustné odvolanie... Rozhodnutie Odvolacieho súdu Uznesenie Krajského súdu v Bratislave, č. k.: 16 CoD/66/2011-160, bolo vydané dňa 29. 06. 2012, teda v čase, kedy už rozhodnutie, na ktoré poukazoval Sťažovateľ bolo právoplatné. Odvolací súd teda bol povinný odôvodniť odchýlenie sa od právneho názoru, ktorý Krajský súd v Bratislave zaujal v obdobnej veci (sp. zn. 13 CoD/36/2011). Ak tak neurobil, porušil princíp právnej istoty a princíp predvídateľnosti práva...

Na záver Sťažovateľ oznamuje Ústavnému súdu SR, že súhlasí s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania v tejto veci.»

8. Ústavný súd v danej veci upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich oznámeniami a vyhodnotením svojich zistení dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

9. Nahliadnutím do súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 14 D 130/2010 Dnot 268/2010 ústavný súd k meritu posudzovanej veci zistil tieto právne relevantné skutočnosti:

– podľa zápisnice zo 14. apríla 2011 číslo listu súdneho spisu (ďalej len „č. 1.“) 72 – *„Prítomní dedičia po poučení podľa § 463 až 467, § 469 a § 484 Občianskeho zákonníka vyhlásili, že dedičstvo neodmietajú, sú spôsobilí dediť a že započítanie na dedičský podiel neprichádza do úvahy.“*,

– č. 1. 92 a nasl. odvolanie sťažovateľa zo 14. júla 2011 proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 14 D 130/2010 z 25. mája 2011 (o určení čistej hodnoty dedičstva a jeho vyporiadani medzi dedičmi), v ktorom sa sťažovateľ opätovne dožadoval *„do dedičského podielu dediča V. Ch. započítat“* dary, ktoré dostal za života ich rodičov, a v súvislosti s tým v odvolaní uviedol námietky (návrhy) na vykonanie dokazovania,

– č. 1. 110 a nasl. – vyjadrenie druhého dediča (V. Ch.) z 11. augusta 2011 k odvolaniu sťažovateľa – v ktorom namietal hodnovernosť tvrdení sťažovateľa, uvádzal konkrétne príklady podporujúce jeho tvrdenia a uviedol príkladmo, čo on a aj sťažovateľ za života od rodičov dostali...,

– č. 1. 132 a nasl. – vyjadrenie sťažovateľa z 27. decembra 2011 *„... k vyjadreniu druhého dediča k Odvolaniu...“*, v ktorom v podstate vyvracal tvrdenia svojho brata o rozsahu profitov, ktoré obaja dostali za života poručiteľov. Taktiež namietal rozsah tvrdenej starostlivosti a pomoci poskytovanej dedičmi poručiteľom za ich života,

– č. 1. 107, 158 a č. 1. 159 – korešpondencia medzi krajským súdom a okresným súdom súvisiaca s predložením súdneho spisu týkajúceho sa *„dedičského konania po poručiteľke K. Ch...“*. Požadovaný súdny spis sp. zn. 13 D 236/2010 bol krajskému súdu predložený 28. mája 2012 a vrátený okresnému súdu 3. augusta 2012,

– č. 1. 160 – poznámka z 3. augusta 2012 o vylúčení pripojeného zapožičaného súdneho spisu, o jeho vrátení okresnému súdu,

– č. 1. 154 až 156 – uznesenie krajského súdu č. k. 13 CoD/36/2011-163 z 30. novembra 2011, ktoré podľa zistenia ústavného súdu nadobudlo právoplatnosť 27. decembra 2011. Krajský súd rozhodoval o odvolaní sťažovateľa proti rozhodnutiu

okresného súdu z 30. mája 2011, ktorým určil všeobecnú cenu majetku tvoriaceho bezpodielové spoluvlastníctvo poručiťky K. Ch. a jej nebohého manžela, špecifikoval, čo z tohto majetku patrí do dedičstva po poručiťke a čo do dedičstva po nebohom manželovi, určil čistú hodnotu majetku poručiťky, jeho obsah, určil dedičské podiely dedičov a vyporiadal dedičstvo medzi nimi. Krajský súd „*napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa*“ zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodov uvedených v odôvodnení svojho rozhodnutia,

– č. l. 160 a nasl. – uznesenie krajského súdu č. k. 16 CoD/66/2011-160 z 29. júna 2012, ktorým na odvolanie sťažovateľa potvrdil uznesenie okresného súdu z 25. mája 2011.

IV.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Predmetom sťažnosti je sťažovateľom tvrdené porušenie jeho základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 16 CoD/66/2011-160 z 29. júna 2012 (pozri tiež body 2 a 6).

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu... Dedenie sa zaručuje. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

13. Námiety sťažovateľa týkajúce sa ním tvrdeného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, a v nadväznosti s tým aj porušenia základného práva vlastníť majetok, k porušeniu ktorých malo dôjsť v príčinnej súvislosti s označeným uznesením krajského súdu, sú založené najmä na jeho tvrdení o nedostatočne zistenom skutkovom stave a na nesprávnej interpretácii ustanovenia „§ 484 *Občianskeho zákonníka*“ ústiacich do ústavne nekonformných právnych záverov, ako aj odlišným rozhodnutím krajského súdu v analogickej veci (pozri tiež body 3 až 5).

14. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.

15. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré im predchádzali, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

16. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozhodnutím krajského súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o sťažovateľovom odvolaní uznesením č. k. 16 CoD/66/2011-160 z 29. júna 2012 sú zlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru. Ústavný súd pri rozhodovaní

o sťažnosti sťažovateľa predovšetkým zobral do úvahy to, že namietal predovšetkým porušenie základného práva na súdnu ochranu (a spravodlivý proces), ktoré je v demokratickej spoločnosti natoľko závažné, že pri jeho výkone neprichádza do úvahy (zo strany súdov) ani jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie.

17. Podstatou sťažovateľovej argumentácie je jeho tvrdenie o nesprávnej interpretácii a následnom nepoužití ustanovenia „§ 484 Občianskeho zákonníka“ (druhej vety o započítaní, pozn.) a „odchýlenie sa od právneho názoru“ vysloveného krajským súdom v súčasne ešte prebiehajúcim dedičskom konaní po jeho neb. matke (pozri tiež body 5 a 13).

18. V kontexte sťažovateľom podanej sťažnosti sa ústavný súd predovšetkým zaoberal existenciou dvoch rôznych rozhodnutí krajského súdu na podobnú právnu vec a podľa názoru sťažovateľa krajský súd uvedenú rozdielnosť v napadnutom rozhodnutí nevysvetlil.

19. Sťažovateľ namietal, že krajský súd v podobných dedičských veciach (po následne za sebou zomrelých oboch rodičov dedičov) rozhodol ako odvolací súd dvakrát:

19.1. Najskôr v dedičskom konaní po poručiťke K. Ch., zomrelej..., uznesením č. k. 13 CoD/36/2011-163 z 30. novembra 2011, ktorým zrušil sťažovateľom napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 13 D 236/2010-72 z 30. mája 2011 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Dôvodom takéhoto rozhodnutia krajského súdu bola skutočnosť, že „*Dedičia až v odvolacom konaní uviedli skutočnosti týkajúce sa obdarovania zo strany poručiťky (z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva poručiťky a jej neb. manžela) v súvislosti s aplikáciou druhej vety § 484 Obč. zák. Započítaním do dedičského podielu v rámci odvolacieho konania by bola účastníkom konania odňatá možnosť konať*

pred súdom, spočívajúca v možnosti preskúmania rozhodnutia v rámci odvolacieho konania.

Odvolací súd z uvedených dôvodov napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil [§ 221 ods. 1 písm. f) O. s. p.] a vrátil vec na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.).“.

Ústavný súd konštatuje, že odvolacia argumentácia sťažovateľa v tomto konaní bola v zásade totožná s jeho argumentáciou produkovanou v odvolaní v následnej dedičskej veci sp. zn. 16 CoD/66/2011 (nenáležité poučenie o možnosti započítania darov; upozornovanie, že jeho brat za života rodičov dostal dary nie obvyklé, ktoré v odvolaní konkretizoval; nedostatočne zistený skutkový stav). Toto uznesenie (sp. zn. 13 CoD/36/2011 z 30. novembra 2011) podľa zistenia ústavného súdu nadobudlo právoplatnosť 27. decembra 2011.

19.2. Následne krajský súd v dedičskom konaní po poručiteľovi Ing. L. Ch., zomrelom..., namietaným uznesením č. k. 16 CoD/66/2011-60 z 29. júna 2012 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 14 D 130/2010-76 z 25. mája 2011. K podstate odvolacej argumentácie sťažovateľa (neúplné zistenie skutkového stavu, nesprávne právne posúdenie veci, nevyhovenie návrhom na ďalšie dokazovania a pod.) zaujal krajský súd toto stanovisko:

„Odvolací súd nevykonal, nedoplnil, navrhované dokazovanie, pretože by presiahlo charakter nesporového dedičského konania. Preukazovanie pohybu na účtoch v peňažnom ústave poručiteľom za svojho života, na účtoch odvolateľa od roku 1980 za účelom zistenia výšky darov poručiteľa synovi M. vzhľadom na to, že sám V. Ch. nenavrhol vykonať započítanie na dedičský podiel brata M., je nehospodárne. Rovnako tak je nehospodárne aj trvať na predložení všetkých dokladov rodičov nachádzajúcich sa u odvolateľa; naviac tieto ani presne označené neboli. V prípade, že sa po právoplatnom skončení dedičského konania objaví majetok poručiteľa, ktorý doteraz prejednaný nebol, nič nebráni účastníkom konania domáhať sa jeho prejednania postupom podľa ustanovenia § 175x O. s. p.“

20. S poukazom na odôvodnenie predmetných odvolacích rozhodnutí krajského súdu (19.1, 19.2) ústavný súd konštatuje zásadný nesúlad právnych názorov a právnych záverov

krajského súdu v týchto dvoch analogických veciach (doplnenie dokazovania, resp. odkázanie na postup stanovený ustanovením „§ 175x O. s. p.“).

21. V odôvodnení namietaného uznesenia (z 29. júna 2012) krajský súd ku konaniu v predchádzajúcej dedičskej veci (19.1) a jeho uzneseniu z 30. novembra 2011 len okrajovo uviedol:

„Dôvody pre iné rozhodnutie odvolacieho súdu neboli zistené ani po doplnení dokazovania. Dedičské konanie po nebohej matke účastníkov K. Ch., rodenej B., narodenej dňa..., zomrelej dňa..., vedené na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 13 D 236/2010, nie je doteraz právoplatne skončené. V ňom tiež Ing. M. Ch. po rozhodnutí veci dňa 30. 5. 2011, č. k. 13 D/236/2010-72, namietal (totožným spôsobom), že ho notárka a vo veci súdna komisárka JUDr. J. Ch. nepoučila o možnosti započítania daru od poručiteľky na dedičský podiel brata, že brat za života rodičov, teda poručiteľky a jej manžela, dostal od nich dary nemalej finančnej hodnoty, t. j. nie dary obvyklé. Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 30. 11. 2011, sp. zn. 13 CoD/36/2011, napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie; vo veci samej doteraz nie je rozhodnuté.“

22. Ústavný súd konštatuje, že rozdielnosťou svojich faktických a právnych záverov v oboch analogických dedičských konaniach právne relevantným zdôvodnením rozdielnosti svojho postupu a jeho vysvetlením sa krajský súd primeraným spôsobom nezaoberal. Na uvedenom závere nič nemení ani skutočnosť, že v predchádzajúcej dedičskej veci (19.1) v ktorej krajský súd zrušil prvostupňové rozhodnutie, nešlo o konečné rozhodnutie vo veci samej. Dôležitá bola totiž okolnosť, že v podstate identické dôvody odvolania (opravného prostriedku) sťažovateľa v jednom prípade boli krajským súdom akceptované (sťažovateľ bol v odvolaní úspešný) a v druhom prípade akceptované neboli a krajský súd túto diskrepanciu relevantným spôsobom nevysvetlil.

V.

K odlišnosti právnych názorov krajského súdu vyjadrených v identickej, resp. obdobnej právnej veci

23. Sťažovateľ predovšetkým namieta, že krajský súd založil namietané uznesenie na odlišnom právnom názore, než na akom je založené jeho uznesenie sp. zn. 13 CoD/36/2011 z 30. novembra 2011, ktoré sa týkalo dedičského konania tých istých dedičov po ich skôr zomrelej matke.

24. Ústavný súd považoval v nadväznosti na túto námietku sťažovateľa v prvom rade za potrebné poznamenať, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (I. ÚS 17/01, III. ÚS 346/05). Úlohou ústavného súdu v namietanej veci však bolo posúdiť námietku sťažovateľa týkajúcu sa práve rozdielneho právneho posúdenia skutkovo podobnej otázky v spojení s možným porušením sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru.

25. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že obe uznesenia krajského súdu (sp. zn. 13 CoD/36/2011 a sp. zn. 16 CoD/66/2011) sa vzťahujú na v zásade identické dedičské veci. V oboch prípadoch predmetom dedičstva bol spoločný majetok ich rodičov v podiele na každého z nich pripadajúcom po rozdelení bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V oboch prípadoch sťažovateľ a jeho brat zhodne argumentovali pri presadzovaní svojich dedičských záujmov (resp. práv).

26. Vychádzajúc zo zistení a záverov uvedených v bodoch 9, 19.1, 19.2, 20, 21 a 22 je možné konštatovať, že v skutkovo podobných prípadoch krajský súd posudzoval určenie predmetu dedičstva a podielu dedičov na ňom odlišne, pričom tento svoj odlišný postup vôbec (resp. dostatočne) právne relevantným, resp. ústavne konformným spôsobom nezdôvodnil.

27. Obranu krajského súdu vyjadrenú v stanovisku jeho predsedu (bod 7.1), „že námietku sťažovateľa..., že sa odchyľil od právneho názoru odvolacieho súdu, vysloveného vo veci vedenej pod sp. zn. 13 CoD 36/2011..., považuje za nenáležitú“, lebo „ide o samostatné súdne konanie, ktoré v čase rozhodovania súdu v sťažnosťou napadnutej veci nebolo právoplatne skončené“, kvalifikuje ústavný súd za nenáležitú a právne irelevantnú. V tomto ohľade ústavný súd poznamenáva, že rozhodujúcou právne relevantnou skutočnosťou bola okolnosť takmer identickej procesnej situácie sťažovateľa v jeho dedičskej veci, v rámci ktorej v jednom prípade označený porušovateľ jeho práv akceptoval odvolacie dôvody (a zrušil prvostupňové rozhodnutie) a v druhom prípade ich neakceptoval a potvrdil prvostupňové rozhodnutie. Je tiež nepochybné, že prvé (zrušujúce) uznesenie krajského súdu v čase konania krajského súdu o napadnutom rozhodnutí bolo už právoplatné (27. decembra 2011).

28. Krajský súd v namietanom odvolacom konaní na túto skutočnosť neprihliadal (resp. z ním uvádzaného dôvodu ju nepovažoval pre svoje rozhodovanie za podstatnú), čím sa od svojho predchádzajúceho rozhodnutia v podobnej (resp. analogickej veci) vedenej pod sp. zn. 13 CoD/36/2011 podstatne odchyľil a zmenu svojho iného právneho názoru a záveru náležitým spôsobom neodôvodnil.

29. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už vyslovil, že k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Tým, že krajský súd rozhodol vo svojich dvoch rozhodnutiach v zásade v identických veciach na základe analogických skutkových zistení s diametrálne odlišným výsledkom a svoj názorový posun primeraným spôsobom neodôvodnil, je jeho uznesenie sp. zn. 16 CoD/66/2011 z 29. júna 2012 v rozpore s ústavou

chráneným princípom právnej istoty a porušuje právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

30. Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť krajského súdu v posudzovanom prípade je ústavne neudržateľná. V súčasnosti nie je úlohou ústavného súdu určiť (vzhľadom na princíp subsidiarity), ktorý z odlišných právnych názorov je správny, pretože riešenie tohto problému a zjednotenie rozhodovania je v pôsobnosti všeobecných súdov. Ústavný súd svojím rozhodnutím iba otvára cestu na riešenie problému v rámci odvolacieho (prípadne dovolacieho) konania.

31. Ústavný súd na základe už uvedeného konštatuje, že uznesenie krajského súdu sp. zn. 16 CoD/66/2011 z 29. júna 2012 je rozhodnutím, ktoré nie je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto rozhodol, že namietaným uznesením bolo porušené sťažovateľovo základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

32. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie označených práv uznesením krajského súdu sp. zn. 16 CoD/66/2011 z 29. júna 2012, toto rozhodnutie zrušil a vec vrátil krajskému súdu, aby v nej znovu konal a rozhodol (výrok 2 tohto nálezu). Krajský súd v ďalšom konaní opätovne zhodnotí svoj právny záver vo veci sp. zn. 16 CoD/66/2011 a ústavne konformným spôsobom zdôvodní svoj prípadný odklon od záveru vysloveného vo veci sp. zn. 13 CoD/36/2011.

33. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného mu čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušenie uznesenia krajského súdu sp. zn. 16 CoD/66/2011 z 29. júna 2012 (bod 2 výroku tohto nálezu) sa v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) otvára priestor na to, aby sa krajský súd sám vyrovnal s ochranou označených práv hmotného charakteru. Ústavný súd preto sťažnosti v tejto jej časti nevyhovел uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych

hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom (bod 4 výroku nálezu). Ústavný súd v tejto súvislosti prihliadol aj na zásadu minimalizovania zásahov do právomoci iných orgánov verejnej moci, keďže nálezom zrušujúcim rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje, sa vytvoril priestor na ochranu namietaného porušenia týchto práv v rámci sústavy všeobecných súdov (obdobne pozri napr. IV. ÚS 128/07).

34. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľovi, ktorý bol vo veci namietaných porušení práv úspešný, vznikli trovy konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátkou. Advokátka vykonala dva úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti 15. októbra 2012. Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) je 1/6 z výpočtového základu. Za jeden právny úkon vykonaný v roku 2012 patrí advokátke odmena v sume 134,70 € (1/6 z výpočtového základu, ktorý je 763 €, t. j. 127,16 €, a režijný paušál 7,63 €). Právnej zástupkyňi, ktorá je platiteľkou DPH, prináleží celková odmena za zastupovanie pred ústavným súdom v sume 323,50 € (za 2 úkony v roku 2012 – 269,58 € a 20 % DPH z uvedenej sumy 53,92 €), ktorú je krajský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku). Za stanovisko právnej zástupkyne sťažovateľa zo 7. februára 2013 k vyjadreniu predsedu krajského súdu z 9. januára 2013 ústavný súd odmenu nepriznal, lebo toto stanovisko neobsahovalo nové relevantné skutočnosti oproti argumentácii sťažovateľa uvedenej v jeho sťažnosti.

35. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

36. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2013